

PIRAMIDY FINANSOWE

PROF. NDZW. DR HAB. PIOTR MASIUKIEWICZ

CONTINUUM BANKRUCTWA



1. DEFINICJA PIRAMIDY

Moim zdaniem, piramidę można zdefiniować jako: „działalność przedsiębiorstwa finansowego, polegającą na przyjmowaniu środków finansowych, w celu inwestowania z wysoką stopą zwrotu (cel deklarowany); **cel ten jednak nie jest realizowany w ogóle lub w dostatecznym stopniu; co powoduje spiralę strat.** W okresie funkcjonowania piramidy finansowej wypłaty ekspirującego kapitału i odsetek **dokonywane są z bieżących wpłat** nowych klientów (inwestorów).

Definicja ta uwzględnia zarówno klasyczne piramidy typu schemat **Ch. Ponzi** jak i przedsięwzięcia, które w części przynoszą dochody,

2. KLASYCZNA PIRAMIDA FINANSOWA (1)



W klasycznej piramidzie finansowej (Ch. Ponzi) mamy do czynienia z systemem werbowania kolejnych uczestników, którzy są częścią piramidy, lecz na coraz niższym szczeblu

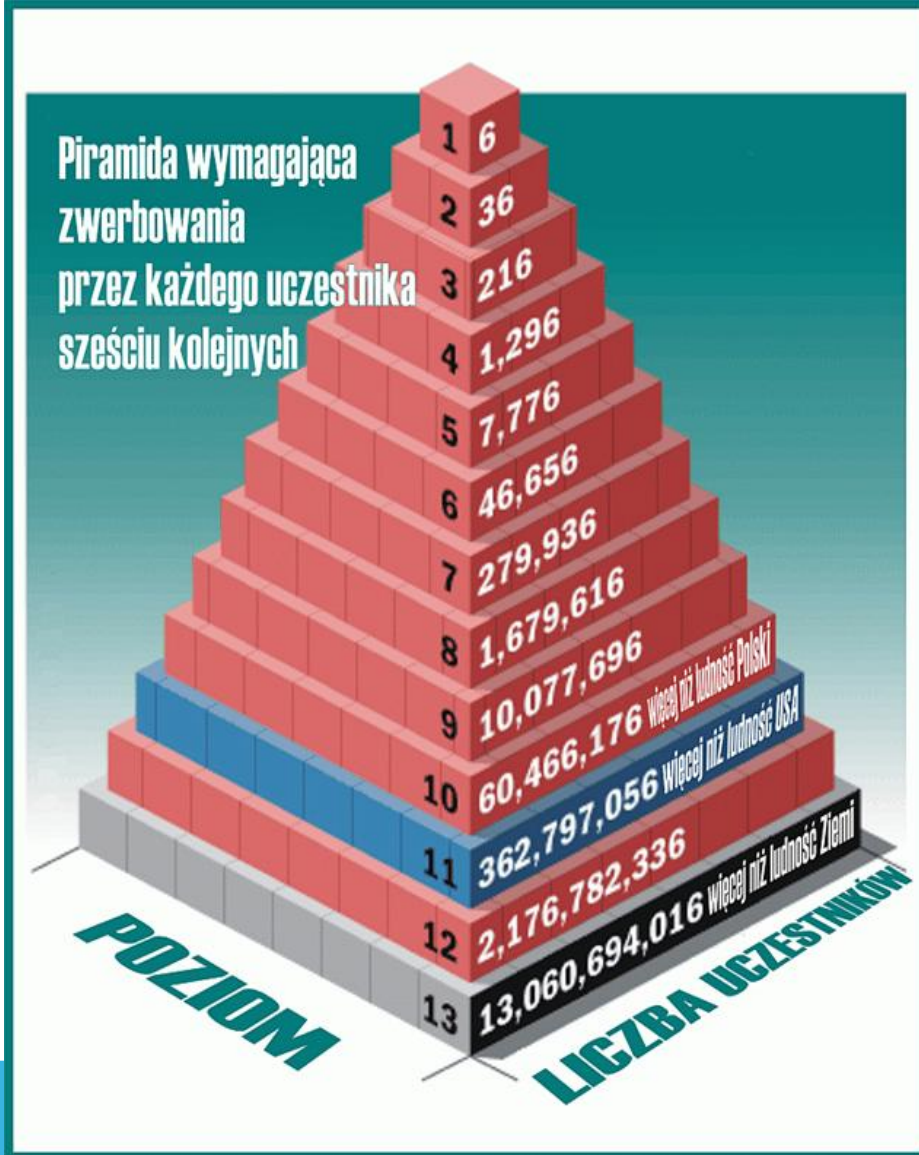
Najczęściej, w przypadku klasycznych piramid finansowych werbowanie nowych uczestników jest warunkiem do otrzymania przyrzeczonego zysku.

KLASYCZNA PIRAMIDA FINANSOWA (2)

Dlaczego ten system jest skazany na upadek?

Liczba uczestników musi wzrastać, ponadto – wzrasta ona w postępie geometrycznym

Struktura utrzymuje się do momentu napływu nowych środków – w momencie identyfikacji przez władze schematu działania oraz wypływu sporej części środków – upada w wyniku paniki klientów.



4

PIRAMIDA FINANSOWA

3. MODEL PRZEPŁYWÓW W PIRAMIDZIE FINANSOWEJ

$$PG = LPt + NWt - WOt - ZLt + DJt(f: LP, NW) - KFt \geq 0$$

Gdzie: LP – lokaty początkowe klientów, NW – wpłaty nowych lokat w czasie t, WO – wypłaty lokat i należnych odsetek w czasie t, ZL - zerwania przed terminem expiracji, $DJt(f: LP, NW)$ – dochody z inwestycji kapitałowych w czasie t, KFt - koszty funkcjonowania i prowizje przedsiębiorstwa prowadzącego piramidę finansową w czasie t, PG – punkt graniczny bankructwa tj. płynność poniżej 0, t – czasookres przepływów pieniężnych

4. WIELKIE PIRAMIDY NA ŚWIECIE

Nazwa	Kraj	Straty mln USD
1. Spółka MMM/	Rosja	1 000
2. Fundusze inwestycyjne (6)	Albania	1 500
3. Fundusze inwest. (5)	Słowacja	ca 570
4. Transindo Jaya Komara	Indonezja	630
5. Saradha Group	Indie	3 650
6. MRI/Edwin Funijaga	USA, Japonia	800
7. Capitol Investments	USA	880
8. Fundusz Allena Stanforda	USA	9 200
9. BLMIS Madoff	USA	65 000

6

PIRAMIDA FINANSOWA

5. PIRAMIDA BERNI MADOFFA (150 LAT WIĘZIENIA)



Bernard Madoff stworzył „elitarną” piramidę finansową BLMIS. SEC określił ją jako selektywna grupę klientów – **affinity fraud**

Udało mu się zebrać aktywa finansowe o wartości :

65 mld USD – od 5 000 inwestorów, w tym również banki, takie jak HSBC, RBS, JP Morgan, Paribas czy CitiGroup. Nie inwestował pieniędzy przez ostatnie 13 lat działania piramidy.

Marketing: rozszerzona działalność filantropijna, na cele charytatywne 50 mln USD, życie towarzyskie w Miami

– zyskiwał zaufanie jako pełniący ważne funkcje na rynku kapitałowym.

PIRAMIDA FINANSOWA

6. PRZYKŁADY Z RODZIMEGO PODWÓRKA

1. Bezpieczna Kasa
Oszczędnościowa (1989,
Lech Grobelny)
2. Galicyjski Trust Kapitałowo-
Inwestycyjny (1991-1992,
Stanisław Kotarba)
3. WGI Dom Maklerski (2006)
4. Amber Gold (2012, Marcin
Plichta)

DORCHEM Sp. z o.o.

BKO
BEZPIECZNA KASA
OSZCZEDNOŚCI

LECH GROBELNY
Grobelny

SZANOWNI PAŃSTWO

Pierwsze zarobione
170 mln zł
BKO przeznaczyło
na przedterminowe wypłaty odsetek
za cały okres pożyczki dla pierwszych 41 klientów BKO
Zebraliśmy od czasu do naszych kas w godzinach 8.00-18.00

DORCHEM Sp. z o.o.
i Lech Grobelny
przyjmują od osób fizycznych
i prawnych
pożyczkę inwestycyjną

PROPONUJEMY NAJWYŻSZE STOPY OPROCENTOWANIA
w stosunku rocznym

- * na okres 2 lat.....300%
- * na okres 1 roku.....250%
- * na okres 6 miesięcy.....180%
- * 'a vista'.....30%

Nasze kasy są czynne w godzinach:
dla wpłat 100 tys. do 1 mln zł..... 6.00-8.00 i 18.00-22.00
dla wpłat 1 mln i powyżej..... 8.00-18.00

Jeśli ulegnie zmianie oprocentowanie wkładów w bankach krajowych,
spółka gwarantuje automatyczną zmianę stopy procentowej
w takim samym stosunku.
Zobowiązujemy się do publikowania raportów o wynikach ekonomicznych,
inwestycyjnych, oraz planowanych kierunkach rozwoju spółki.

7. KOSZTY SPOŁECZNE

- 1/ straty inwestorów – w tym instytucji społecznych
- 2/ możliwe bankructwa gospodarstw domowych i **samobójstwa klientów**
- 3/ **koszty procesów** upadłościowych
- 4/ koszty procesów karnych i cywilnych
- 5/ **rozruchy społeczne**
 - Przykład Albanii
- 6/ inne koszty - możliwość zarażenia paniką w systemie finansowym

ALBANIA – KRYZYS PO UPADKU PIRAMID 1997



8. WYMIAR (NIE) SPRAWIEDLIWOŚCI

- **Mentalność prokuratur** – brak poszkodowanych – brak sprawy!
- **Zabezpieczenie powództwa** przez sąd – zwykle już po wyprowadzeniu środków przez właścicieli
- **Przewlekłość** procesów gospodarczych oraz karnych inst. finansowych (Bank Staropolski trwa proces 14 lat, WGI – 8 lat)
- Stan sądownictwa - **2,5 mln** spraw oczekujących
- Niski poziom komputeryzacji, **brak zintegrowanych baz** danych, w sądach
- Brak **wiedzy finansowej** sędziów i prokuratorów

POLSKIE PRAWO NIE JEST ZŁE ALE WYMAGA KOREKT !

TABL. 1. PIRAMIDY FINANSOWE. OCENA UWARUNKOWAŃ

Lp.	Ocena podstawowych uwarunkowań. N= 82	Odpowiedzi w %
1	<p>Czy piramidy finansowe prowadzone przez prywatne firmy przyjmujące lokaty (w tym lokaty inwestycyjne) od klientów detalicznych i korporacyjnych stanowią zagrożenie dla systemu bezpieczeństwa finansowego kraju? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)</p> <p>a/ Tak</p> <p>b/ Nie</p> <p>c/ nie wiem/nie mam zdania</p>	<p>81,7</p> <p>15,9</p> <p>2,4</p>
2	<p>Czy zakres regulacji dotyczących przyjmowania lokat przez firmy prowadzące piramidy finansowe jest: (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)</p> <p>a/ wystarczający i egzekwowany</p> <p>b/ wystarczający i nie egzekwowany</p> <p>c/ niewystraszający</p> <p>d/ nie wiem/nie mam zdania</p>	<p>1,2</p> <p>28,1</p> <p>61,0</p> <p>9,7</p>
3	<p>Czy poziom edukacji i informacji dla społeczeństwa nt. piramid finansowych jest: (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)</p> <p>a/ wystarczający</p> <p>b/ niewystarczający</p> <p>c/ nie wiem/nie mam zdania</p>	<p>2,4</p> <p>97,6</p> <p>0,0</p>

9. KIERUNKI ZMIAN

- 1/ edukacja finansowa społeczeństwa – program rządowy
- 2/ zwiększenie skuteczności i szybkości działania organów ścigania
- 3/ zmiany regulacji:
 - - zaostrzenie kar
 - - **wyposażenie KNF w uprawnienia prokuratorskie**
 - - stworzenie systemu identyfikacji piramid w UOKiK
 - - wprowadzenie przepisów umożliwiających szybkie **zamknięcie** firmy i zabezpieczenie majątkowe powództwa
- **4/ rezygnacja z instrumentu ostrzeżeń publicznych**
- 5/ inne (szkolenia KSSiP)

Pierwsza publikacja w Europie Środkowo-Wschodniej

Piotr Masiukiewicz *Piramidy finansowe*, Wydawnictwo
Naukowe PWN, Warszawa, 2014

- prace wydawnicze w toku

BIBLIOGRAFIA

Masiukiewicz P. *Regulacje a ryzyko shadow banking w Polsce*,
Zarządzanie i Finanse, nr 4/2/2012

Masiukiewicz P. *Parabanki: zbyt wiele by upaść*, Warszawski Instytut
Bankowości, Warszawa, 2013, www.alterum.pl , dostęp
15.11.2013

Masiukiewicz P. *Management of Financial Safety Net in Poland*,
Theory of Management no. 7, Scientific Papers, Faculty of
Management Science and Informatics, University of Zilina, 2013

Masiukiewicz P. *Piramidy finansowe a regulacje i nadzór państwa*,
Zarządzanie i Finanse nr 4/2014

Masiukiewicz P. *Piramidy finansowe a bezpieczeństwo gospodarstw
domowych*, Kurier Finansowy nr 2/2014

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

piotr.masiukiewicz@wp.pl

16

PIRAMIDY FINANSOWE